

INNEHÅLL

Trehörna socken - Björneberg
Ny politisk ledning i Ödeshög
Minnen från andra världskriget
Ny ordförande vald på årsmötet

Trehörna socken - Ekstugan
Rolf Lindqvist - Prästen...
Lucia, Nyår och plundring
Nystart Trehörna Kyrkokör

TREHÖRNA SOCKEN - BJÖRNEBERG

I södra delen av Trehörna socken finns ett område som för länge sedan tillhörde Småland. Det är gårdarna runt Ödebjörnarps. Vi gör ett besök i en av gårdarna – Björneberg. Där bor sedan 1975 Berit och Kurt Pettersson. Men det är också Kurts barndomshem. Runt köksbordet till gott kaffe berättade de om bygden och om sitt liv.

När Kurt var fem år flyttade hans familj till Björneberg från en liten stuga vid Traneryd. Flyttlasset gick på flyttaredagen den 14 mars 1948. Eftersom huset i Björneberg är stort så tyckte femåringen Kurt att det var som att komma till ett slott. Under uppväxten hade de 7-8 kor, häst, grisar och höns. De andra gårdarna i byn var av ungefär samma storlek med likartad djurbesättning.

Kurt talar om "byn" trots att gårdarna ligger lite utspridda. Det är de två gårdarna Ödebjörnarps samt Sörgården, Skogäng, Kuren och Björneberg. Och precis som i andra byar på 50-talet var det samarbete och gemenskap som gällde. Man hjälptes åt vid slåtter och vid tröskning. Man hade gemensam tvättdag vid bäcken nära Bålstopp. Man hjälptes åt med snöröjningen. Det kunde gå åt tre hästar och tre man för att snöröja när snön låg djup. Och

ibland kunde det ordnas dans efter arbetsdagen på logen i Ödebjörnarps.

Ett par av gårdarna köpte in ett tröskverk på hjul med tillhörande fläkt och rör. Tröskverket kunde hyrdas ut till andra gårdar. Då följde två man med och resten som gick åt fick lejas in.

När Kurt var 14 år började han arbeta med David Andersson på hans mjölkkörningslinje. Utmed linjen fanns det 55 mjölkleverantörer. Mjölklaskor skulle lasta på från mjölkbord och köras in till Tranås. På tillbakavägen hade man förutom tomma mjölkflaskor även mjölk, ost, m.m. De fick också hämta upp varor i Tranås som beställts från gårdarna. Det kunde vara foder, tårtor, frack till begravning och man fick även göra ärenden till banken åt bönderna. Kurt fick betalt med 45 kr per vecka och hade ledigt varannan helg.

Efter 3,5 år med mjölktransporter hade Kurt en kort tids arbete i skogen med att köra ut virke med häst. Men en dag gick han till Erik Alm, som hade åkeri, och frågade om det fanns arbete åt honom. Erik frågade: "Kan du börja imorgon?"

I början var Kurt med i bilen som lastare men efter militärtjänst och körkort började han köra själv. Han har kört över stora delar av södra Sverige men även mycket i hemtrakterna.

TREHÖRNA SOCKEN - BJÖRNEBERG FORTS...

Det kunde vara grus, massaved, timmer men också snöröjning. Många körningar var i Tranåstrakten då Stoerydsområdet byggdes.

Han var kvar i 35 år som lastbilschaufför. Därefter var det två år med att röja och markera ut Östgötaleden. Det sista 12 åren av arbetslivet var Kurt kyrkogårdsarbetare och kyrkvakt-mästare vid pastoratets kyrkor.

Berit och Kurt, som kände varandra sen tidigare, började vara tillsammans 1968. Berit, som kom från Boetrakten, arbetade på Tvätten i Ödeshög fram till dess att det första barnet kom.

Efter några år i Ödeshög och Tranås flyttade de till Björneberg 1975. Där har de fyra barnen vuxit upp, Peter, Ann-Louise, Britt-Marie och Ann-Kristin. Ett av barnen bor i Gusum men de övriga tre finns på nära håll. Idag engagerar sig Berit och Kurt i arbete inom Svenska Kyrkan. Berit är sammankallande i sockenrådet och håller ihop kyrkkaffet. Båda har i många år varit delaktiga i soppluncherna.

Det har gått många år sedan den tid då man hjälptes åt i byn med jordbrukssysslorna. Gårdarna finns kvar men har förändrats. Mjölkkorna är borta och ersatts av betande köttdjur. På något ställe finns får. Men på alla gårdar är det permanent boende vilket gör att denna del av Trehörna socknen är en livaktig bygd, en bygd som har förändrats i takt med tiden.

Söndagen den 14 maj är det historisk vandring i Ödebjörnarp. Se vidare på Händer i Trehörna.

Text & Bild: Sture Brolin

ORDFÖRANDE HAR ORDET

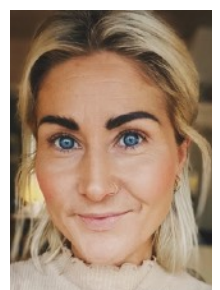
Äntligen är ljuset på väg tillbaka! Kanske har någon hunnit stoppa ned frön i jorden eller rotat fram knölar från i fjol som väcks till liv i takt med att livet lite lite lite kommer åter även för oss människor tillsammans med ljuset och hoppet om våren.

För mig betyder ljuset och den stundande våren något alldeles extra just i år, då det nämligen är min första vår tillbaka som Trehörnabo. Platsen där jag vuxit upp och levt mer än halva mitt liv.

I skrivande stund så har Trehörna byalags årsmöte precis gått av stapeln. Glädjande nog var uppslutningen stor och vi var ett fyrtiotal medlemmar som samlades för möte och efterföljande pubkväll. Efter över två decennium med ordförandeklubban i hand tackade Sture Brolin för sig och det blev jag som fick äran och förtroendet att förvalta ordförandeskapet vidare.

När jag växte upp tyckte jag att Trehörna var jordens ände och jag lovade mig själv att aldrig någonsin låta mina barn växa, leva och bo på en sådan tråkig plats. Sedan den dagen har jag rest över hela världen, bott i flera av Sveriges största städer och ändå kommit fram till att jag hade väldigt fel.

Den enda platsen jag faktiskt vill att mina barn ska få sin uppväxt på är ju just precis här. Min önskan som ny ordförande i Trehörna byalags förening är att tillsammans med alla er medlemmar fortsätta att driva det fina arbete som gjorts och skapa nya förutsättningar för en levande bygd för barn och ungdomar. Så att Trehörna kan få fortsätta vara en plats där barn får växa upp och vilja flytta tillbaka till.

Emma Ravandoni

NY POLITISK LEDNING I ÖDESHÖGS KOMMUN

Vid det politiska samtalet som byalaget bjöd in till i april 2022 var samtliga partier för att bredband skulle byggas ut i hela Trehörnaområdet och att kollektivtrafik skulle finnas för gymnasieungdomarnas resande mellan Ödeshög och Tranås.

Efter valet i höstas består den politiska majoriteten i Ödeshög av Moderaterna, Socialdemokraterna och Centerpartiet. Under ledning av kommunstyrelsens ordförande Jonas Andersson har förhandlingar förts med

Tranås kommun där man kommit överens om att garantera möjligheten för gymnasieungdomarna att ta sin till sina gymnasieskolor. Exakt vilken utformning busslinjen skall ha är inte klart ännu.

När det gäller bredband så har Ödeshögs kommun beviljats statligt stöd för utbyggnad av fibernätet på landsbygden runt Ödebjörnarps. Man kommer att börja med sträckan från Hålan fram till Tranåsgränsen.

Text: Sture Brolin

ROLF LINDQVIST - FRÅN BILMEK TILL PRÄST

Till höstens berättarkväll i Lusthuset var Rolf Lindqvist inbjuden och vi, drygt 20 personer, fick höra en intressant och spännande berättelse om Rolfs uppväxt och levnadsöde fram till idag. Vi fick även höra om hans spännande yrkesval som började som bilmekaniker slutade som präst i svenska kyrkan.

Rolf föddes 1948 i det lilla torpet Snuggan som ligger ca 4 km från Tranås utmed "gamla Grännavägen" mellan Tranås och Dubebo. Rolf var ett av 8 syskon och skoltiden började i Tranås där han gick första klass på Ängarydsskolan. Årskurs 2-4 fick han gå i Skraddarps skola och sedan tillbaka till Tranås. Efter de sju första åren fortsatte Rolf med en yrkesinriktad teknikutbildning som var frivillig. Att Rolf senare blev bilmekaniker berodde inte på ett stort intresse för bilar och det var heller ingen pojkdrom utan berodde mest på en slump. Som villrådig yngling såg han samma dag som han slutade skolan en annons där Axel Fundins Bil i Tranås sökte någon som kunde tvätta bilar. Rolf lämnade in sin ansökan och fick sin första anställning. Utöver att tvätta

och snygga till bilarna fick han också lära sig att smörja bilarna. På den tidens bilar fanns det ett antal delar som regelbundet behövde smörjas genom att man tryckte in fett i s.k. smörjnipllar. Verkmästaren på bilfirman fick upp ögonen för Rolf och tipsade om en utbildning till bilmekaniker där han själv undervisade. Det var 1 dag i veckan på skolbänken och 4 dagar på verkstad. Rolf sökte och blev antagen och 1965 var han utbildad bilmekaniker. Några år senare kompletterade han sin utbildning och kunde då kalla sig för A-mekaniker.

1966 träffade han Älvan, en framåt tjej som kom från Rök. Det var inte Rolf som tog första steget i deras relation utan det var Älvan. Hon fäste en liten lapp på Rolfs bil. Vad det stod på lappen fick vi inte veta men det väckte tydligen Rolfs intresse och sedan dessa har de varit livskamrater. 1967-68 var det dags för militärtjänst på Gotland. Rolf låg i flottan och var maskinist på en radarstation. Han trivdes bra i det militära men det var samtidigt skönt när militärlivet var slut, speciellt då familjen fick tillökning då sonen Patrik föddes 1968. Efter det militära började Rolf åter jobba som bilmekaniker. Först som anställd på några olika firmor och på 70-talet öppnade han egen verkstad tillsammans med Kenneth Palmqvist. Rolf och Älvan gifte sig 1969 och bodde på Storgatan precis vid dåvarande ICA-hallen. Lite kuriosa är att då de för några år sedan flyttade tillbaka till Tranås från Trehörna blev de åter grannar med ICA, fast nu nere på Ågatan. 1971 köpte familjen Solbacka i Hålan och blev Trehörnabor. Rolf och Älvan har aldrig ångrat flytten till Trehörna och har alltid trivts bra och alltid haft en fin kontakt med grannarna i Hålan. När familjens barn var mindre engagerade sig Rolf i både Friluftsrämjandet och i den verksamhet som kyrkans ungdom hade. Det

var även torpinventeringar och hembygdsforskning tillsammans med bland andra Kalle Bäck, Robert Berg och Hugo Fredriksson i Fivlefall. Rolf var även politiskt verksam och satt i socialnämnden för Centerpartiet.

I början av 80-talet började Rolf fundera på vad han ville göra i framtiden. Han jobbade inte längre lika mycket som bilmekaniker utan vikarierade en del som lärare i både Tranås och Ödeshög. Efter en tids funderande beslutade han sig för att läsa in 2-årig linje på gymnasiet. Det gick bra och han gick ut med toppbetyg. Tanken var att bli lärare så nästa steg var att söka in på lärarhögskolan i Linköping. Samtidigt började han även fundera på prästbanan. Rolf hade tidigare inte varit aktiv i kyrkan men hela tiden haft en kristen grundsyn. Efter samtal med familjen och efter samtal och stöd från Martin Lönnebo (biskop i Linköping) och K-E Kennerstedt i Ödeshög beslutade han sig för att läsa teologi i Linköping och Uppsala. Han fick även Venia, som är ett särskilt tillstånd för en lekman att leda en gudstjänst i Svenska kyrkan. Han kunde då kombinera sina studier med att arbeta och vara verksam i kyrkan. Efter 6 års tuffa studier som bla innebar 40 poäng i Hebreiska och 20 poäng i Grekiska, prästvigdes Rolf 1989 och fick då en tjänst i Säby församling i Tranås. Rolf arbetade som komminister i Tranås fram till 2019. Han har haft möjlighet att få tjänster som kyrkoherde men har inte varit riktigt intresserad då den rollen medför mycket tid med personalfrågor,

ekonomi och administration. Rolf intresse har i första hand varit att få möta och arbeta med människor. Rolf har aldrig ångrat sitt yrkesval och har även uppskattat att få vara med i kyrkas biståndsarbete i Ecuador, Indien och flera andra länder. Rolf har haft rollen som både "polispräst" och "bondepräst". Som polispräst är man regelbundet med på möte inom polisen och kan vara ett stöd vid traumatiska händelser och då polis behöver informera anhöriga om dödsfall. Ett exempel är Malexandermorden där Rolf var med som stöd. Det han gillat bäst som präst är mötet med människor och att man kan ge hjälp och stöd i svåra och jobbiga situationer. Han upplever också att det varit en fördel att ha erfarenhet från andra yrken innan man blir präst. Den nackdel han upplevt med yrket är i första hand arbetstiderna då det är mycket jobb på helger. I början på prästbanan kunde det vara arbete 5 helger och sedan en ledig innan det var dags för 5 nya arbetshelger.

Som avslutning fick Rolf frågan om vilken bil som var bäst och vilken som var sämst. Det finns många bra bilar och många dåliga men baserat på Rolfs erfarenhet är Mazda en av de bästa och Alfa Romeo en av de sämsta. Troligen är det många som delar den åsikten och kanske lika många som inte alls håller med.

Text & Bild: Christer Ignell

MINNEN FRÅN ANDRA VÄRLDSKRIGET - DEL II

Här fortsätter vi med några minnen från Ann-Marie och Sixten Ahlm.

När kriget startade bodde Ann-Marie med mamma Gertrud och pappa Sigvard i Visskvarn, en gammal kvarn som ligger på vägen mellan Österbymo och Kisa. Sigvard arbetade i kvarnen och 1942 fick han möjligheten att ta över en kvarn i Rumskulla några kilometer norr om Mariannelund. Att "ha en egen" kvarn lockade så familjen flyttade alltså mitt under brinnande krig. Inte långt efter att familjen flyttat till Rumskulla blev pappa Sigvard inkallad till militärtjänst.

Hans befattning var kock och han blev placerad på Gotland. Att Sigvard blev inkallad skapade problem, vem skulle sköta kvarnen och hur skulle familjen klara försörjningen. Allt löste sig och en morbror till Ann-Marie tog över och skötte kvarnen. Ann-Maries mamma fick jobb som hembiträde och Ann-Marie kunde tidvis bo

hos en farbror. Sigvard låg inkallad i över två år och under den tiden fick han bara komma hem på permission en gång per år.

Resan till Gotland gick med båt vilket kunde vara farlig. Ett av fartygen som gick mellan fastlandet och Gotland var S/S Hansa. Natten de 24 november 1944 var Hansa på väg från Nynäshamn till Gotland. Tidigt på morgonen

MINNEN FRÅN ANDRA VÄRLDSKRIGET - FORTS...

träffades båten av en rysk torped och sjönk. 84 personer omkom och endast två överlevde. Först trodde man att fartyget sänktes av tyskarna men efterforskningar har visat att det var en rysk ubåt. Samma natt som denna katastrof inträffade åkte Sigvard med en annan båt i motsatt riktning. Han hade alltså tur att ryssarna inte torpederade båten han åkte med.

Att krigsåren var svåra med alla ransoneringar minns både Sixten o Ann-Marie. Det var ransonering på det mesta som kaffe, mjöl, socker, salt, kött, snus, tobak och drivmedel. För att kunna köpa dessa varor krävdes kuponger som delades ut till alla hushåll men problemet var att de inte räckte till allt man ville köpa. Ransoneringen medförde omfattande svarthandel vilket var förbjudet och kunde ge stränga straff. Sixtens pappa Einar var

hemvärnschef och även en av de som ansvarade för utdelning av kuponger så han fick cykla runt och lämna till alla hushåll. Kaffe var en eftertraktad vara som det var stor brist på. I stället för äkta kaffe fanns det olika ersättningar. En hette Ricks Kaffesurrogat och bestod av rostad råg och rostade rötter från örten Cikoria. Enligt Sixten och Ann-Marie smakade det inget vidare. Bensin var en annan bristvara och den ersättes med gengas. Gasen uppstår vid ofullständig förbränning av trä eller kol och kan användas för att driva motorer. Bilarna försågs med ett stort aggregat fram eller bak där man brände ved för att få gas. Gengasen var mycket giftig då den innehöll kolmonoxid och en hel del dödsolyckor inträffade. Andra minnen är rädslan för ljudet av flygplan. Man trodde att det var tyska plan och man sprang för att söka skydd. Information om kriget var dålig och det uppstod ibland rykten om av Tyskland gått in i Sverige.

Efter krigsslutet 1945 flyttade Ann-Maries familj till Trehörna och Sigvard blev mjölnare i Hallinge kvarn. Ann-Marie och Sixten träffades och enligt Ann-Marie var det i första hand hennes fina cykel som Sixten föll för. Hemma i Lassarp fanns bara en cykel och den skulle delas bland alla syskon så den fick Sixten sällan låna.

Text & Bild: Christer Ignell

STOR UPPSLUTNING VID BYALAGAETS ÅRSMÖTE

Vid årets årsmöte i Trehörna byalag skedde en rejäl generationsväxling. Den tillträdande ordföranden var ca 40 år yngre än den avgående. Men innan valet av ny ordförande genomfördes hade man sedvanliga årsmötesförhandlingar.

Årsmötet som hölls i fredags var mycket välbesökt. Om det var den traditionella dagordningen som lockade eller den efterföljande festen är oklart. Men förhandlingarna löpte på i rask takt. I verksamhetsberättelsen redogjordes för ett år präglat av omfattande verksamhet. Föreningslokalen Lusthuset har

hyrts ut och används i övrigt mer än tidigare år, Trehörnabladet har getts ut fem gånger, en historisk vandring och en föreläsning har genomförts, en Trehörnadag på tema Vatten hölls i september och mycket mer.

Byalaget har ett 30-tal personer som har olika uppdrag för föreningen. Då det var dags för val blev det omval på de flesta poster. Men ordföranden sedan sex år, Sture Brolin, avgick och i hans ställe valdes Emma Ravandoni. Hon är helt ny i styrelsen men det innebär en rejäl förnyring och en möjlighet till förnyelse. Emma är uppväxt i Trehörna och har efter ett antal år på annan ort flyttat tillbaka till hemtrakten.

Efter förhandlingarna åts matiga pajer, en frågetävling genomfördes och Trehörna manskör ledde allsång av irländska pub-sånger. Nu ser byalaget fram emot ett nytt verksamhetsår med ny ordförande.

Text & Bild: Sture Brolin

TREHÖRNA SOCKEN IDAG - EKSTUGAN

Torpet Ekstugan byggdes runt år 1820 av Anders Stubb och Anna Maja Gottfridsdotter. 1823 bytte torpet ägare och året därpå bytte torpet namn till Ekebergstugan. Innan dess kallades det för Stubbhemmet. Några år senare bytte torpet namn igen till nuvarande namnet Ekstugan.

Nuvarande ägare Sabine Beetz har sina rötter i torpet då hon föddes där och bodde där under sina första levnadsår under slutet av 1980-talet och början på 1990-talet. 2015 flyttade Sabine tillbaka till torpet och hyrde det då inledningsvis av sin morbror innan hon senare köpte det av honom. Innan hennes morbror ägde torpet var det Sabines mormor och morfar som ägde det. Torpet har troligtvis varit i familjens ägo sedan sent 1800-tal. Det följde antagligen med i köpet av Ekebergs gård omkring 1870-talet.

Torpet genomgick en stor ombyggnation under senare delen av 1930-talet. Detta i samband med att landsvägens sträckning drogs om och flyttades från husets nuvarande

baksida till nuvarande framsida. Med landsvägen menas då vägen mot Rök. I och med detta ser taket ut att ha höjts och takkupor och glasveranda byggts till. Pardörrar som vette ut mot landsvägen innan sträckändringen av denna, togs bort. Ytterligare en stor förändring var att vattenburen värme drogs i huset med en kökspanna som värmekälla. Tidigare var det kakelugnar och en täljstenskamin som stått för värmen.

Sedan Sabine köpte huset har hon arbetat med att renovera det varsamt. Mycket tid har lagts på att riva ytskikt inne i huset och det har varit många lager av tapet som dragits bort.

Det har gått att följa tidigare inredningstrender i arbetet med detta. För ungefär ett år sedan startade Sabine ett större projekt. På baksidan av huset finns nu en utbyggnad där så småningom ett badrum ska ta plats. Förutom detta renoveras hela nedervåningen och ett nytt kök, vardagsrum och ny hall ska byggas. Det har också byggts ett litet hus på baksidan av huset som ska användas till förråd och vattenfilter.

Text & Bild: Emma Nilsson

NYSTART FÖR TREHÖRNA KYRKOKÖR

Sedan i höstas har Trehörna kyrkokör en ny körledare Johan Hansson Lindström. Johan har tagit initiativ till en förnyelse av kören.

Han har efterlyst nya medlemmar på Trehörna anslagstavla och har ändrat övningstiderna så att de ska passa bättre. Fem nya körsångare har tillkommit och mer finns det plats för.

Tycker du om att sjunga så ta chansen. Övningarna är varannan onsdag ojämna veckor kl 17.30 i Trehörna hembygdsgård. Kom direkt dit eller kontakta Johan innan på

telefon 072-218 60 35 eller på hans e-post johan.hanssonlindstrom@svenskakyrkan.se

Text: Sture Brolin

LUCIA, NYÅRSAFTON OCH JULGRANSPLUNDRING...

Återigen fick vi ett fint luciatåg i Trehörna kyrka. Kyrkan var välfylld och alla väntade med spänning för att få njuta av årets luciatåg. Luciatåget var en blandning av småtingar och äldre barn. Årets Lucia var Esther Brolin som backades upp av tärnor, stjärngossar, tomtar och pepparkaksgubbar. Alla som deltog hade någon koppling till Trehörna. Det var ett trettiotal barn som också hade träffats ett antal gånger för att öva, där Sture och Maud hjälpte till. Det var nog inte lätt att få ihop logistiken med tanke på det breda åldersspannet, men jag tycker att Ida och Emma verkligen lyckades med sin uppgift. Framför allt en stor eloge till alla barn som medverkade, ni var så duktiga.

Efter Luciafirandet bjöd byalaget på glögg och pepparkaka. Nu blev det verkligen julstämning.

På Nyårseftermiddagen hade många samlats i Lusthuset för att tillsammans få njuta av Trehörna manskör och att önska varandra ett gott nytt år. Vi alla njöt av skönsång, bubbel och goda snittar. Nu ser vi framemot ett härligt 2023.

I år började byalaget med en ny tradition. För första gången på flera år genomfördes en julgransplundring i Lusthuset. Det var dans kring granen, fiskdamm samt fika som Emma och Ida hade ordnat.

Text & Bild: Kicki Svenberg

HÄNDER I TREHÖRNA

DATUM	TID	PLATS	ARRANGÖR	HÄNDELSE
19 MARS	18.00	Hembygdsgården	Svenska kyrkan	GUDSTJÄNST
7 APRIL	11.00	Trehörna Kyrka	Svenska kyrkan	GUDSTJÄNST Gudstjänst med anledning av långfredagen.
10 APRIL	11.00	Trehörna Kyrka	Svenska kyrkan	PÅSKMÄSSA Trehörna kyrkokör och Trehörna manskör medverkar
30 APRIL	20.00	Lustholmen	Trehörna Byalag	VALBORG Vi firar valborg tillsammans med eld, tal och god gemenskap.
14 MAJ	10.00	Hembygdsgården	Trehörna Byalag	HISTORISK VANDRING Med Kalle Bäck. Ta med sittunderlag och fika.
18 MAJ	08.00	Hembygdsgården	Svenska kyrkan	GÖKOTTA Friluftsgudstjänst ute på gräset vid Hembygdsgården.

Svenska kyrkans verksamhet: Tisdagar jämna veckor 18.30 "kvinnokväll" och Onsdag ojämna veckor 17.30 "Trehörna kyrkokör övar" i Hembygdsgården.

TIPS

Trehörnabladet finns att läsa på vår hemsida: www.trehorna.nu. Här finns även tidigare nummer av tidningen att läsa.

REDAKTIONSKOMMITTÉN

Kommittén består av Sture Brolin, Kicki Svenberg, Peter Frejhagen, Emma Nilsson och Christer Ignell.

Material till tidningen skickas till:

Sture Brolin: sture.brolin@outlook.com / 072-730 95 52